

ONÓDI TERÉZ

CSALÁD ÉS ÓVODA EGYÜTTMŰKÖDÉSE A NÉPHAGYOMÁNYÖRZÉS JEGYÉBEN

„Megfogni egymás kezét,
összebújni, egymást megölelni
és utolsó szikrájából
annak, ami bennünk emberi,
új tüzet rakni a jövőhöz
és a friss kenyérsütéshez.”
(Heltai Jenő)

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége. Az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be ebben. Az óvodai nevelés így a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Család és óvoda kölcsönösen hatnak egymásra, melynek alapvető feltétele a kölcsönös tisztelet és bizalom. Az együttműködés célja egy olyan kapcsolatrendszer létrehozása, amelyből a gyermek, a család és az óvoda egyaránt meríthet.

Jó pár év eltelt már azóta, hogy ezt a szép hivatást elkezdtem gyakorolni, és tapasztalatból mondhatom, hogy a szülőkkel való kapcsolattartás legalább olyan fontos része nevelői tevékenységünknek, mint a gyermekekkel végzett pedagógiai munka. Hiszen nemcsak a kisgyermek életében nagy változás az, amikor új környezetbe – óvodába kerül, hanem ugyanilyen nagymértékű a szülő életében is. A szoros együttműködés nagymértékben elősegíti, megkönnyíti pedagógiai munkánkat. Ezért tartom fontosnak, hogy jó viszonyt alakítsunk ki velük, így segítve az óvodás korú gyermekek fejlődését.

Hiszem azt, hogy a családokkal való együttműködés egyik legjárhatóbb útja a hagyományörzés. A hagyományápolás nem valamiféle elavult értékrend őrzését jelenti, hanem a közösségi élettapasztalatok átadását és kiaknázását foglalja magába. A népszokásokhoz fűződő közös tevékenység során együtt fedezzük fel szülővel és gyermekkel a múlt ránk hagyományozódott értékeit. A közös programok, az együttes készülődés, közös fellépés, az egymásra való odafigyelés, a közösségi élmény együttes átélése erősítik az emberi kapcsolatokat, így megszilárdítják a család és óvoda együttműködését is. A gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet,

család és óvoda összhangja biztonságérzetet közvetít, amely védelmet nyújt és teljessé teszi a gyermek személyiségének kibontakozását.

A hagyományörző tevékenység gyakorlása így nem csupán az óvoda – szülő kapcsolatának erősítését szolgálja, hanem a komplex személyiségfejlődést is támogatja. Megváltozott életmódunkban ugyanis felnőtt egy olyan generáció, amely már nem ismeri a tradicionális együttlétek szépségét. Pedig: „Együtt lenni jól” Célunk, hogy az óvodás korú gyermek megismerje környezetét, környezetét, ezekről pozitív élményeket szerezzen és követhető mintát kapjon. Családtagjaival, kortársaival olyan visszatérő élményeket éljen át, amelyek otthonához, szülőföldjéhez kötik. „Hagyományaink egykor apáról fiúra szájhagyomány útján szálltak, tőlük kaptuk örökségbe, de mintha gyakran télenként néznénk háttérbe szorulását, elfelejtését. Ma a pedagógusok kezében van, hogy birtokba vegyék, megismerjék, újra fényesítsék és tovább adják az eleinktől kapott, élethosszig megőrzendő mesebeli kincseket.” (Gécziné, 2009)

Őseink hagyományainak ápolásán keresztül emberi értékeket közvetítünk. Általuk formálható és fejleszthető:

- a kultúra iránti érzékenység,
- a hagyomány tisztelete,
- a természetes környezet védelme,
- az ember és környezet harmóniája,
- az élet tisztelete.

„A hagyományok ápolása olyan tevékenység, amely célja a múlt értékeinek átörökítése, feladata pedig a néphagyományörzés lehetőségeinek megteremtése, amely már az óvodai nevelés folyamatában elkezdődik; ott a helye a gyermek játékában, versében, meséjében, zenéjében, alkotásában, mozgásában, táncában egyaránt. Eközben a kisgyermekkel megszerzett a természetet, a környezetet, megismerteti a népi kultúra tárgyait, a népi művészetet és a népszokásokat. Az eredmény az óvodáskor végére az, hogy a kisgyermek érdeklődve hallgat népzénet, népmesét, népi mondókat,

szívesen játszik és alkot természetes anyagokkal, tárgyakkal, izlésvilága befogadja a népi művészet tárgyait, eszközeit, élvezzi a közös ünnepeket, jeles napokat, hagyományörző tevékenységeket.” (Merényi: in Géczi-Laskai, 2009)

Intézményünkben, a dunaszerdahelyi Halpiac Téri Óvodában a hagyományörzés képezi az óvodaprogramunk vezérfonalát. Hagyományápoló tevékenységünk sikerességét az érzelmi azonosuláson keresztül tudjuk mérni leginkább: a dramatikus játékkal megidézett népi hagyomány felelevenítése a szülők és nagyszülők szemében emlékfelidező szereppel gazdagodik, akik a gyerekek, unokák révén emlékeznek vissza saját gyermekkoruk játékaikra, népszokásaira. Így tulajdonképpen három generációnak közvetítjük kulturális értékeinket.

„A léleknek ünnepek kellenek, hogy a mindennapi munka egyhangúságát, a fárasztó köznapiaságot a belső nyugalom ellensúlyozza. Az ünnep mindenkor megszentelte a munkát, s vele a mindennapokat is. Az évszakok rendszeresen visszatérő munkája, s az e munkához kapcsolódó ünnepek szokásvilága az esztendő átélését is ünneppé emelte.” – írja Marcell Béla (1997) néprajzkutató. Ezeknek a tényeknek az ismeretében állítottuk össze az ún. évkörünket, amely a természet szüntelen körforgását, az évszakok változásának ritmusát, az ezekhez fűződő népi tevékenységeket idézi meg. Az évkör ünnepei, a természet évszakonkénti változásai s az ezzel összefüggő emberi munkák állandó ismétlődéssel térnek vissza. Óvodánk évkörének összeállításánál figyelembe vettük lehetőségeinket, adottságainkat és a Csallóközben élő emberek szokásait, hagyományait. Így alakult ki a gyakorlatban használható, eseménydús évköri tevékenységünk és programsorozatunk.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- Gécziné Laskai Judit (2009): *Útravaló I.* (könyvajánló). Új Pedagógiai Szemle, 2009/8–9. 243–247.